

Bilaga 4

Visitationstal i Norrtälje kyrka söndag den 3 april 2022

Kontraktsprost Anders Johansson

Kära församlingsbor, ideella medarbetare, förtroendevalda och anställda i Blidö, Estuna-Söderbykarl, Frötuna, Lohärad, Länna, Norrtälje-Malsta, Riala, Roslagsbro-Vätö, Rådmansö och Väddö församlingar.

Det har varit fina visitationsdagar med goda samtal och stor gästfrihet. Vårvarmen från förra veckan kom av sig men värmen och frimodigheten från många samtal och möten bär jag med mig och uppskattar. Tack alla ni som har bidragit till de här dagarna.

Roslagen är en mycket dynamisk bygd som på många sätt befinner sig i förvandling och utveckling. Norrtälje firade 400 år i tisdags, på visitationens första dag och era tio församlingar i Roslagens östra pastorat är alla unika och ska så vara.

Jag ska nu sammanfatta mina intryck från prostvisitationen.

Men först något om visitationerna som sker regelbundet vart fjärde år. Vid den förra visitationen år 2018 var det biskop Ragnar Persenius som besökte er under en tid av stora förändringar. Ni stod mitt i arbetet att skapa ett gemensamt pastorat av era tio församlingar. ”Det är en komplicerad process som tar tid att genomföra när flera församlingar bildar ett stort pastorat. Det kommer nog att ta flera år innan förändringen helt sätter sig” inledde biskop Ragnar sitt tal då. Mycket har hittat sina former men en del arbete återstår, det har vi samtalat om.

Visitationen har förberetts från stiftsorganisationen av Anna Moilanen som gjort en förvaltningstillsyn, Rose-Marie Rönnblom som även varit notarie och som kommer att sammanfatta intrycken i ett mer utförligt protokoll. Förberedelserna har skett i samarbete med kyrkoherde Mika Wallander, kyrkorådets ordförande Hans Augustinsson och mig.

Protokollet kommer att tas upp i domkapitel och stiftsstyrelse och först därefter skickas till pastoratet för fortsatt reflektion med uppföljning från stiftsorganisationen. Detta tal, däremot kommer ni inom kort att få. Ta det som en utgångspunkt för fördjupade samtal om hur ni går vidare.

Att visitera är en gammal tradition i vår kyrka och ett tecken på att vi hör ihop i ett större sammanhang. Församlingarna i Roslagens Östra pastorat är en del av Svenska kyrkan, i kontrakt, i stift och ytterst i den världsvida kyrkan. Tidigare handlade visitationer mycket om kontroll och hade en stark doft av makt och överhet. I dag betonas dialog, stöd och ömsesidighet, att tillsammans samtala om vad det innebär att vara kyrka just här och nu med sikte på framtiden. Det finns givetvis ett inslag även av Tillsyn – att följa kyrkans tro på en levande Herre Jesus Kristus utifrån bibeln och bekännelseskriterierna vittnesbörd. Precis som ett av era ledord i församlingsinstruktionen är Förkunnelse så är det viktigt att säkerställa vad

det är vi förkunnar. Och vi har en biskop som tar detta på största allvar – biskops Karins valspråk är just ”Kristus förkunnar vi!”

Efter den förra visitationen, 2018, kom arbetet igång bra med ny kyrkoherde, omorganisation och strukturella förändringar. Mycket har kommit på plats men en del återstår. De senaste åren har pandemin gjort att planering, arbetsrutiner, möten, gudstjänster och sammankomster ”ställts på ända”. Mycket har pausats och vi har alla i hela samhället fått tänka om och tänka nytt.

Här har ni gjort det med två viktiga fokus:

Skydda de svagaste och hitta nya former med församlingens uppdrag i fokus! Det har ni gjort bra!

Er Pandemi-strategi som kontinuerligt behandlats i ledningsgruppen och beslutats av kyrkoherden var nödvändig och fungerade mycket bra och skapat en trygghet i arbetslagen. Ledarskap är viktigt i tider av nöd.

Jag vill nämna några exempel på er strategi:

Öppen kyrka i alla församlingar

Digital närvaro - alla församlingar har bidragit till digitala plattformar som Facebook, Instagram och Youtube. Andakter, önskepsalmer, ”psalmogram” och ”Samtal i Grytet” är några exempel på omtäckta och välbesökta inslag.

Julskiva istället för konserter – musiker över församlingsgränser skapade tillsammans en omtäckt gåva och har fått mycket beröm för initiativet och samarbetet.

Diakonal satsning genom öppnande av stödtelefon, handlingshjälp och mycket mer...Ni kom igång och gjorde nödvändiga förändringar föredömligt snabbt.

En tydlig utmaning är att balansera era framtida verksamheter med en blandning mellan det ni brukade göra och med alla goda initiativ under pandemin.

För en dryg månad sedan nåddes vi av att Ukraina blivit invaderat och fokus flyttades snabbt för hela samhället. Jag kan se på er hemsida att ni tar situationen på allvar och inbjuder till samtal, gudstjänster och information med anledning av kriget. Allt utifrån ert uppdrag som kyrka.

Visitationsdagarna

Samtal och överläggningar har förts med anställda, förtroendevalda, kyrkvårdar och ungdomar. Vi har också har samlats till Gudstjänster och andakter i era församlingar. Till det kommer enskilda samtal som jag haft med pastoratets präster, diakoner och kyrkorådets ordförande.

Ledorden *Närvaro, förkunnelse* och *omtanke* från er församlingsinstruktion har varit den röda tråden -nej den röda trossen i våra samtal. Så värdefullt det har varit att lyssna på hur era ledord blivit levande ord när ni kopplat ihop dem med verksamheten och det arbete ni står i på olika sätt. Det finns också en längtan efter att ytterligare fördjupa och förmera närvaro, förkunnelse och omtanke. Fortsätt dessa samtal, dela erfarenheter, insikter och längtan i ert viktiga uppdrag och församlingarnas liv.

Församlingsinstruktionen (FIN) är pastoratets styrande dokument. När den tas fram i församlingarnas mitt - så är det den enda gången som kyrkoherden och kyrkorådets ordförande skriver på ett styrande dokument oberoende av varandra. Kyrkoherden är en organisk och vital del av kyrkorådet till den grad att kyrkorådet inte kan sammanträda om inte kyrkoherden är på plats. Att kyrkoherden skriver på FIN utifrån sitt eget ämbetsansvar är ett uttryck för kyrkoherdens läroansvar som är underställt biskopen. När kyrkoherde och kyrkorådets ordförande skrivit på så går FIN till domkapitlet där domkapitlet godkänner den och först då är det ett styrande dokument för pastoratet.

Vid varje val måste man utbilda kyrkorådets (och församlingsrådets) ledamöter i kyrkans styrning och ledning. Att sitta som ledamot i kyrkorådet är inte som att sitta som förtroendevald i kommunen. Nomineringsgrupperna kan liknas vid "partierna" inför kyrkovalet – det är sant – men där slutar likheten med kommunen. Nomineringsgrupperna har en funktion och berättigande endast i kyrkofullmäktige. Men i kyrkorådet - som väljs av kyrkofullmäktige - finns inte nomineringsgrupperna kvar utan var och en som sitter där, sitter där på eget mandat som en kyrkans "syssloman/kvinna". Man är i kyrkorådet personligt ansvarig som arbetsgivarrepresentant över bland annat arbetsmiljön för den anställda personalen.

Jag brukar alltid lyfta fram ert ansvar som förtroendevalda ledamöter i kyrkorådet – speciellt ert arbetsmiljöansvar för er kyrkoherde. Ju mer välfungerande och dynamiskt hela kyrkorådet är ju högre ledningskvalitet kommer er kyrkoherde kunna leverera för att bygga upp församlingarnas arbete. Jag ser stora behov av att kyrkorådet här i Roslagens östra pastorat måste utbildas i en gemensam syn på kyrkorådets roll och uppdrag och sin egen inre arbetsmiljö.

Jag tänker nu lyfta upp några exempel på vad som kommit fram från de möten vi haft.

Jag börjar med storsamlingen med ungdomarna. Ungdomar med ledare kom från många grupper: Scouter, unga ledare, konfirmandledare, ungdomsgruppen och unga vuxna/Timotej. Vad var det som gjorde att de ville vara med och även fortsätta var frågan de fick av mig? Några har växt in i kyrkans verksamhet från de var små. Många berättade om en trygg gemenskap, god stämning, bra kamratskap, att det är roligt att träffas och att de därför ville fortsätta som ledare efter scouter, äventyrskonfirmander eller någon annan grupp. Trygghet och gemenskap blev två ledord som jag fick med mig. Vilken fantastisk fin grund som ni tillsammans har byggt upp så att de kan känna så! Trygghet och gemenskap. Jag uppmuntrar till fortsatt arbete i samma riktning.

Vid mötet med er kyrkvårdar var ni nästan lika många som ungdomarna. Det som blev alldeles tydligt var det engagemang och den omsorg ni visade och berättade om i ert mycket viktiga uppdrag. De allra flesta blev kyrkvärd efter att någon frågade om ni ville vara kyrkvärd, för andra kändes det som en naturlig fortsättning på ett tidigare kyrkligt engagemang. Det slog mig hur viktigt det är med det personliga mötet och den personliga frågan om ställa upp som kyrkvärd.

Tänk så värdefullt att möta en kyrkvärd som hälsar välkommen genast man kommit in i kyrkan, oavsett om det är inför en gudstjänst eller annat sammanhang.

Ledorden närvaro och omtanke är en bra beskrivning av vad som förkunnas i handling både hos kyrkvärdar och i ungdomsverksamheten. Då vill man vara kvar, då blir man trygg och både vill och kan bjuda in fler i gemenskapen.

Vaktmästarna är en stor grupp som vistas i kyrkorna och på era fina kyrkogårdar. De berättade om många samtal i sorg och under förtroende. Det är fint och riktigt att de kan ta tid för den som kommer med sina frågor eller vill berätta något. Samtidigt behöver vaktmästarna fortbildning för att få redskap i lyssnandets konst och att möta människor i kris eller annan nöd. En sådan utbildning behöver alla som arbetar med församlingsvård och vilka är det som arbetar med församlingsvård? Jo det göra alla era anställda och ideella medarbetare.

Det som också kom fram vid de olika samlingarna var ett behov av och en längtan efter regelbundna träffar över församlingsgränserna. Ungdomar, kyrkvärdar, förtroendevalda och olika yrkesgrupper uttryckte denna längtan. Jag vill verkligen stryka under denna längtan och behov, jag tror att här kan vi se en effekt av pandemin som stängde ned den möjligheten nu under de senaste två åren.

Det handlar om ett behov av att känna att vi är många. Vi blir inspirerade när vi träffar varandra för undervisning/ fördjupning och delande av erfarenheter. Det är viktigt att få träffas för att känna samhörighet och också att det då ges möjlighet att växa i sitt uppdrag, kanske ta nästa steg...

Nästa steg i mitt tal handlar om Volontärskap. Längtan att bygga församling genom volontärkrafter har nämnt flera gånger. Jag menar att det är helt nödvändigt för församlingarnas liv och framtid. Här behöver ni kraftsamla på olika sätt.

Att vara ideell nu är inte detsamma som tidigare.

"Man trivs där man behövs" är ett uttryck från den ideella sektorn. Mycket inspiration och kunskap finns att få i den ideella sektorn. Här brådskar det! Det finns lärdomar och nätverk i hela den ideella sektorn. Jag välkomnar er som är en stor organisation att bli medlemmar i FAMNA som är ett sådant organ. Knivsta pastorat och diakonistiftelserna är med men inte så många pastorat.

Ett exempel på att tänka nytt kom under ett möte med de södra församlingsråden då vi samtalade om hur äldre har svårt att komma till kyrkan. Och en av era församlingsrådsledamöter kom med förslaget: Tänk om några ungdomar som har EPA-traktorer skulle kunna köra äldre till kyrkan! En strålande idé!

En annan aspekt på detta hämtar jag från Mikael Kurkialas föreläsning som vi fick ta del av i tisdags här i Norrtälje kyrka. Där lyfte han bland annat fram att vi människor har ett starkt behov av meningsbyggandet, att frågorna om livsmening är kollektiva. Men att vi har blivit så privatiserade. Att få inbjudan - att någon frågar "Vill du vara med i vår grupp, vill du ta ett ansvar som kyrkvärd? Vill du bli ledare? Vill du vara med i vår satsning nästa månad? Dessa frågor är en stark inbjudan till att skapa mening och att bli del av ett sammanhang.

Tänk om alla vi som är här i kyrkan idag går med en inbjudan eller en fråga till någon ni känner: Vill du vara med? - Kom och se!

Åkerögården som många av er känner till har köpts av Kaldéerna. De Kaldéeiska kristna som är en egen kyrka men som står under Påven och är därmed katoliker. Det är en mycket gammal kyrka och deras kyrkospråk är kaldéiska som är en form av arameiska som var det språk som Jesus talade. Vi fick träffa deras biskop Saad i torsdags. Han står både under en Metropolit i Bagdad och under Kardinal Anders Arborelius i Sverige. Han är biskop för alla Kaldéer i Europa. Han berättade om kaldéerna i Sverige som är ca 32 000 och vi fick ett fint samtal om hur ett samarbete skulle kunna bli möjligt. Han önskade bland annat att deras och våra ungdomar skulle kunna träffas och utbyta erfarenheter.

Mycket mer finns att ta upp. Det kommer senare i ett utförligt protokoll.

Är det något ni vill kommentera eller har en fråga över det som jag nu tagit upp så är stunden kommen för detta?

Varsågoda ordet är fritt!

(Ingen fråga eller kommentar)

Slutligen vill jag tillsammans med notarien Rose-Marie Rönnblom tacka för fina dagar, ert engagemang och er värme och önskar er all Guds välsignelse i ert fortsatta arbete och liv i era församlingar.